

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชน :

ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนมอญบ้านเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด

จังหวัดนนทบุรี

ชื่อผู้เขียน : ร้อยตำรวจเอก วิวัฒน์ชัย บุญญานุพงศ์

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : รัฐศาสตร์

ปีการศึกษา : 2544

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กฤษณา ไวกมล ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร. ทิพาพร พิมพิสุทธ์
3. รองศาสตราจารย์ สิริทิพันธ์ พุทธนุ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประวัติความเป็นมาของชุมชนมอญบ้านเกาะเกร็ด 2) ศึกษาลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชน 3) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชน 4) เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย ใช้วิธีการศึกษาในลักษณะของการวิจัยเอกสารการวิจัยเชิงสำรวจและนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน และใช้การสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนจำนวน 5 คน ในเขตชุมชนมอญบ้านเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ผลการศึกษาพบว่า

1. ชาวมอญเริ่มเข้ามาอยู่ที่บ้านเกาะเกร็ดในสมัยกรุงศรีอยุธยา ประกอบอาชีพทำเครื่องปั้นดินเผา มีนิสัยรักสงบ เลื่อมใสพระพุทธศาสนา ซึ่งจะเห็นได้จากการสร้างวัดขึ้นอย่างสวยงาม และเป็นมรดกทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ชาวมอญยังชอบงานประเพณี
2. ลักษณะการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชนในกิจกรรมการทำบุญในวันสงกรานต์เป็นประจำสูงกว่ากิจกรรมอื่น ๆ เพราะเป็นประเพณีที่แสดงออกได้ถึงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ และขอพรผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นงานบุญใหญ่ประจำปีของชาวมอญเกาะเกร็ด นอกจากนี้ยังมีประเพณีงานศพ มอญทุกคนจะต้องไปร่วมงานโดยไม่ต้องบอกกล่าว
3. ระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชนมอญโดยรวม พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชาวมอญยังคงมีการสืบทอดทางวัฒนธรรมไว้ ในท่ามกลางสังคมที่กำลังมีความเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์
4. ผลการทดสอบไคสแควร์ (Chi – Square Test) ที่นับว่าสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 พบว่า เพศ อายุ และอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชน ส่วนการศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชาวมอญที่มีการศึกษา จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนน้อย เพราะอาชีพและวิถีชีวิตที่ทันสมัย

The result of this study can be summarized as follow

1. Morns community began to settle down at Ban Khor-Kret, Ayuthaya period and has developed skill in pottery making for living. Peaceful people, Morns are devout Buddhists as manifested by many beautiful temples that had been built and left as cultural heritage.

2. Their massive participation in preserving community's cultural tradition is mainly on merit ceremony, celebrated during annual Songkran Festival, which is a traditional day to pay respect to their elders and ancestors besides the cremation ceremony that attracts people assist will fully

3. The level of participation in cultural preservation has an average mean which shows that Morns still inherit their cultural practices despite changes caused by globalization.

4. The result of Chi-square test, which in statistic term levels at 0.05, found that Gender, Age, and Profession has no relationship with participation in community cultural preservation. However, education is related with level of participation which can be interpret that educated Morns are drown out of the community by profession and modern lifestyle.

This thesis aims to study 4 aspects notably

1. The history and background of Morns community at Ban Khor-Kret.
2. Characteristics of people participation in cultural heritage preservation.
3. Levels of their participation in preserving their culture.
4. Finally to compare the relationship between economic and social background of the people and their participation in the presentation of community culture.

The research methodology used in this thesis is a combination of documentary survey research by using questionnaires randomly distributed to 120 persons and also by interviewing leaders community's within the area of morn's Barn Kor-Kret, Pakred district, Nontaburi province.